

ште се изаде; а ако земемъ да веѣками огнь надъ бѣла книга, ште видимъ на неѧ малки кѣчета отъ изгорѣла стомана. И така, искрата не ѧ друго ништо, освѣнъ кѣче отъ стомана, разжежена отъ силно то веѣканіе о кременъ тѣ. Отъ силно то веѣканіе и тѣрканіе само стомана та не се нагрѣва. Двѣ дѣрвени тоѧжки отъ тѣрканіе една о друга могатъ да се запалетъ. (Така хванатъ огнь у насъ наричатъ *дивъ огнь*). Ако удари човѣкъ нѣколко пѣти съ чукъ на гвоздъ на попиѧ чукъ тѣ и гвоздий тѣ, ште види, че и двата са се нагрѣли. Ако карами бѣрзо ненамазани кола, колелата имъ отъ силно то тѣрканіе около остъ та зиматъ да пуштатъ димъ и могатъ да се запалетъ. Нѣ колкото ѧ пѣ-твѣрдо едно тѣло, толкова пѣ-лесно се сгорештава отъ тѣрканіе. Не то зашто, кога исками да веѣкнемъ огнь, трѣбова да удриами о кременъ тѣ съ стомана, а не съ желѣзо, заштото та ѧ много пѣ-твѣрда отъ желѣзо то.

Кременъ тѣ и други ти каменіе се копатъ отъ земѧ та, затова се и наричатъ *ископѧеми* прѣдмѣти.

ГЛИНА И ШТО ПРАВЕТЪ ОТЪ НЕѧ.

Глиѧа та ѧ много потрѣбно и полезно вѣществѣ на човѣкъ тѣ, та Създателъ тѣ го ѧ наспорилъ тако-речи по всички ти мѣста на земѧ та. Глиѧа та съставлява една отъ главни ти части на земѧ та, што тѣпчемъ. Та повечето бива смѣсена съ нѣшто, най-много съ пѣсѣкъ, а чиста се намира твѣрдѣ рѣдко. Та не ѧ прозрачна и не лѣска като желѣзо то, злато то, мѣдъ та и други ти метали, не ѧ твѣрда, като кременъ тѣ и други ти каменіе, ако и да ѧ главна та съставна часть на много каменіе. Жлѣтѧикава глиѧа се намира пѣ-много, а сива и бѣла пѣ-малко.

Едно отъ главни ти свойства на глиѧа та ѧ, че та много обича вода та, жедно ѧ попиѧа и съ неѧ става мека и леплива; а когато исѣхне, сир. когато вода та ѧ стане на пара отъ горештина та и отиде у въздухъ тѣ, глиѧа та става твѣрда, като каменъ, и дору се пука. Това свойство на глиѧа та ѧ докарало на умъ на люде ти да праветъ отъ неѧ кирпичи, черепици и всѧкакви съдове.

Кирпичи отъ глиѧа праветъ много лесно. Избиратъ такъво мѣсто, дѣто наблизу да има глиѧа, пѣсѣкъ и вода, и направетъ тамъ кирпичийница, коѧато състои отъ една голѣма сушина